
A koronavírus hatása a hazai és az EU-s szabályozásokra, intézkedésekre

Szabó Balázs* – Laczik Anna**

Az Európai Unió – de mondhatnánk, hogy az egész világ – számos kihívással és veszéllyel néz napjainkban szemben, amelyek közül jelen tanulmányban a szerzők arra vállalkoznak, hogy a Covid-19 világjárvány hazai és EU-s szabályozásra, intézkedésre gyakorolt hatását feltárják. A fő vizsgálati irányvonalunk az EU járványügyi intézkedései, amellyel kapcsolatban az európai helyreállítási terv is bemutatásra kerül. A tanulmány kitér ezenkívül a védőoltásokra és azzal kapcsolatban a magyar védettségi igazolványra és az uniós digitális Covid-igazolványra is.

Kulcsszavak: COVID-19, magyar szabályozás, uniós intézkedések, védettségi igazolvány, uniós digitális Covid-igazolvány, védőoltás, európai helyreállítási terv

Impact of the coronavirus on domestic and EU regulations and measures

The European Union - or it could be said the whole world - is facing several challenges and threats today, of which the authors of this study undertake to explore the impact of the Covid-19 pandemic on Hungarian and EU regulation and measures. Our main subject of study is the EU epidemiological measures, in relation to which the European recovery plan is presented. The study also covers the vaccination and, in this context, the immunity certificate in Hungary and the EU digital Covid certificate.

Keywords: COVID-19, Hungarian regulation, EU measures, immunity certificate, EU Digital COVID certificate, vaccination, Recovery plan for Europe

<https://doi.org/10.32980/MJSz.2021.5.1496>

A Covid-19 új típusú koronavírus fertőzést 2019 decemberében Kínában azonosították először és azóta világjárvánnyá fejlődött. A járvány 2019 decemberében a kínai Vuhan városban tört ki, amely gyorsan áterjedt Kína más térségeire és mintegy néhány hónap leforgása alatt a világ többi részére is. 2020 januárjára gócpontok jelentek meg néhány uniós tagállamban is, majd március 4-én hazánkban is regisztrálták az első hivatalos esetet. Nagyjából 2020 márciusára valamennyi uniós tagállamban volt fertőzött állampolgár. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) is segíti a járvány ellen való fellépést javaslatokkal és iránymutatásokkal (soft-law jellegű dokumentumok révén). A WHO egyik fontos

---

* Egyetemi tanársegéd, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Közigazgatási Jogi Intézeti Tanszék.

** PhD-hallgató, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Közigazgatási Jogi Intézeti Tanszék.

intézkedése volt, hogy 2020. március 11-én világjárvánnyá nyilvánította a Covid-19 járványt. Kutatásunkban COVID-19 járvány általános hatásait vizsgáljuk az Európai Unióban és Magyarországon illetve az azokra adott reakciókat, különös tekintettel az európai helyreállítási tervre, a védettségi igazolványra és az uniós digitális Covid-igazolványra illetve a kötelező védőoltás felvételére hazánkban.

1. Európai Unió járványügyi intézkedései

A Kínából induló járvány hamar elérte Európa területét, így az Európai Uniónak is azonnali lépéseket kell tennie a védekezéssel és a már megfertőződött polgárok mihamarabbi ellátásával kapcsolatban. A járvánnyal kapcsolatos intézkedések mellett pedig a gazdaságot is védeni kell a vírus hatásaitól, és segíteni kell a gyors regenerációt és a fenntarthatóságot, a gazdaság fizetőképességét.

Az Európai Unió Tanácsa (Tanács) az uniós válságmenedzsmentért és összehangolt intézkedések megtételéért elsődlegesen felelős intézmény. E mellett az Európai Bizottság koordinálja az uniós szintű lépéseket. A Tanács a tagállamok kormányaival együttműködve a koronavírus elleni küzdelemben működteti a válságkezelési mechanizmust.

Az Európai Unió a Covid-19 járvány és annak következményei nyomán, több területen (egészségügy, gazdaság, kutatás, határok, mobilitás stb.) számos intézkedést fogadott el, amelyek egy jelentős része átmeneti intézkedés, melynek funkciója a koronavírus hatásainak enyhítése illetve a tagállamok és az uniós polgárok segítése. Az általános hatásköri kérdések mellett további nehézséget jelent az uniós szintű járványügyi válságmenedzsment során az, hogy az EU-nak nincsenek az egészségügy és a szociális politika területén önálló hatáskörei a jogszabályalkotásra. Tehát a tagállami hatáskörbe tartozó egészségügyi intézkedéseket úgy kellett koordinálnia, segítenie, támogatnia, hogy minden tagállam más egészségügyi ellátórendszerrel, felkészültséggel, gazdasági háttérrel és megoldási mechanizmussal tervezte megoldani a járvány okozta kérdéseket. Az egészségügy, a szociális szakpolitikai kérdések és a társadalombiztosítási rendszer tekintetében a hatáskörök esetleges érintése érzékeny lehet. A tagállamok ezeket a kérdéseket a tagállami szuverenitás körében kezelik és a szubszidiaritás elve mentén ennek mindaddig úgy kell lennie, amíg azok tagállami szinten hatékonyabban menedzselhetők. A járvány egészségügyi és gazdasági hatásainak elemzésekor, a reakciók kidolgozásakor felmerült több alkalommal – elsősorban az Európai Parlament részéről – a közös hatáskörök szükségességének kérdése. Természetesen, mindezt komplexen kell vizsgálni, nem egyes szakpolitikai területeket kiragadva, hiszen az egészségügyi igazgatás uniós szintre helyezése mintegy tovagyrúzó hatásként szükségszerűen érintené a szociális politikákat, a társadalombiztosítást, a nyugdíjrendszert, az adópolitikát, a foglalkoztatást, hogy csak a legfontosabb – tagállami hatáskörbe tartozó – területeket hangsúlyozzuk. Így az egészségügyi igazgatás és a szociális kérdések közös szintű szabályozása a federáció irányába való előrelépés lenne, mely a tagállamok között örök dilemma már az integráció kezdete óta. Jelenleg – a hazai és közép-kelet európai – politikai szándék inkább a „Nemzetek

Európája” koncepció és nem a szövetségi államként működő Európa¹ irányába hat, így érthető, hogy a tagállamok miért reagáltak eltérően a vírus kihívásaira és hogy az EU-nak miért csupán koordinatív szerep jutott.

Ahogy az 2020-ban az egész világ megértette a COVID-19 járvány nem ismeri a nemzeti és nemzetközi határokat. A koronavírus elleni küzdelem megkövetelte, hogy a kormányok mindent megtegyenek állampolgáraik védelme érdekében. Az EU tagállamai számára ez azt jelenti, hogy együtt kellett működniük annak érdekében, hogy segítsenek az embereknek átvészelni a járványt, de egyben azt is jelenti, hogy a határainkon túl más országok támogatásában is szerepet vállaljanak.²

Az Európai Unió, tekintettel hatásköreire és ebből eredő lehetőségeire, a járvány megoldáshoz eszközbeszerzéssel, kutatásokkal és gyógyszerfejlesztések, védőoltások kifejlesztésének anyagi támogatásával tudott elsődlegesen hozzájárulni. A járványmenedzsment kulcsszava a szolidaritás lett. A szolidaritás egy soft, puha kifejezés és valamennyi tagállam mást ért alatta. Lényegében a tagállamok lojális együttműködési kötelezettségét összekapcsolva a szolidaritással számos, eltérő intenzitású intézkedést láthatunk, melyek mind beleférnek a szolidaritás ernyőjébe. Ilyen intézkedés volt például amikor a német hatóságok az olaszországi és spanyolországi betegek Németországba való átszállításával és német kórházak általi kezelésével segítették a déli államok leterhelt egészségügyi ellátó-rendszereit. Míg hazánk egészségügyi dolgozókat küldött az említett államokba a járvány első hullámának március-áprilisi tetőzésekor illetve lélegeztető gépeket Csehországba.

Az EU és a tagállamai több módomban együttműködnek a járvány elleni hatékony fellépés érdekében, ahogyan azt már korábban említettük, ezek közül néhány példát említenénk.³

- A vakcinák és a tesztelés. A világjárvány kezdete óta az EU olyan kutatási projekteket finanszíroz, amelyek célja a tesztelések mennyiségének a növelése vagy az oltóanyag biztosítása. Alig néhány hónap alatt valóságos váltak a biztonságos és hatékony oltások a COVID-19 ellen, és az oltás folyamatban van az egész EU-ban. A védőoltás kifejlesztése csak egy része a kihívásnak. A tömegtermelés és a hatékony elosztás szintén kulcsfontosságú az immunitásának eléréséhez. A COVID-19 elleni védőoltás 2020. december 27-én kezdődött el az Európai Unióban.
- Orvosi felszerelés. Ahogy az 2020 elején a koronavírus természete világossá vált, nyilvánvalóvá vált a sürgősségi orvosi felszerelés szükségessége is. Erre mind a leginkább rászorulóknak ellátásához, mind az orvosok, nővérek és más egészségügyi dolgozók védelméhez szükség volt, hogy biztonságosan végezhesék munkájukat. Ennek érdekében az EU márciusban tartalékokat

¹ A „Nemzetek Európája” koncepció értelmében a nemzeti elem a domináns, amely a kormányközi együttműködés erősítését feltételezi az integráció elmélyítéséeként. Tehát egy szabad, független és szuverén nemzetek Európáról lehet beszélni, amely „szuperhatalommá” válhat. Ezzel szemben a szövetségi államként működő Európa értelmében az európai integráció nemzetek feletti, „szupranacionális” jelleget öltene és így egy „szuperállamról” lehetne beszélni. Az utóbbi koncepció gyökeresen ellentétes a „Nemzetek Európája” elvvel, amely az államok szuverenitását hangsúlyozza a nemzetek felettséggel szemben.

² Lásd: <https://www.consilium.europa.eu/en/covid-eu-solidarity/> (megtekintve: 2021.11. 20)

³ u.o.

hozott létre a sürgősségi orvosi felszerelésekből, amelyeket vészhelyzetben gyorsan mozgósítani lehetett. Az EU támogatásával hat ország (Németország, Románia, Dánia, Görögország, Magyarország és Svédország) feladata lett a szükséges eszközök beszerzése és tárolása.

- Egymás támogatás. 2020-ban az EU tagállamai sokszor támogatták egymást és együttműködtek a világjárvány okozta kihívásokra való reagálásban. Jó példa erre, hogy a világjárvány kitörésekor a határok gyors lezárása miatt számos nemzetközi járatot töröltek, így az emberek otthonuktól távol rekedtek, az uniós konzuli védelem pedig lehetővé tette, hogy a polgárok bármely más uniós ország nagykövetségén vagy konzulátusán segítséget kérjenek. A nagykövetségek együttesen tanácsot adtak és segítséget nyújtottak a hazajutáshoz, támogatva a polgárokat a stresszes helyzetekben.
- Munkahelyek és munkavállalók. Az uniós tagállamok megállapodtak abban, hogy kölcsönök révén pénzügyi források rendelkezésre bocsátásával támogatják egymást. Szolidaritásuk demonstrálására megállapodtak a SURE-program létrehozásáról, amely keretében 100 milliárd eurót biztosítanak a vészhelyzetben a munkanélküliségi kockázatok mérséklésének támogatására. Ez az uniós kezdeményezés segít a tagállamoknak megvédeni a polgárokat a munkanélküliség és a jövedelemkiesés kockázatától azáltal, hogy a nemzeti kormányok lehetőséget kapnak a közkiadások növelésére a rövid távú munkaprogramok finanszírozása érdekében.

A szolidaritás jegyében történő intézkedések remekül mutatták az Unió széttagoltságát, hiszen amikor hiány volt a tagállamokban, akkor elsődlegesen valamennyi tagállam a saját problémái helyi kezelését helyezte előtérbe szemben a szolidaritás jegyében való határon átnyúló intézkedésekkel. A szolidaritási kötelezettség lehetővé tette, hogy minden tagállam csak olyan mértékben segítsen, ahogyan tud és szeretne.

Tekintettel arra, hogy jelenleg az egészségügyi és szociális kérdések tagállami hatáskörbe tartoznak, a legtöbb megelőző és válságkezelő intézkedés a leghatékonyabban tagállami és régiós szinten tehető meg. Uniós szinten a kérdés, hogy ezekhez az intézkedésekhez milyen anyagi forrást és szellemi muníciót tud az EU nyújtani. Több szakember is egyetértett abban,⁴ hogy az egészségügyi világjárványt a kisebb területi egységek szintjén lehetett hatékonyan kezelni, hiszen az adott térségre vonatkozó ismeretek és erőforrások ott állnak rendelkezésre. Más szinten érintette gazdaságilag és egészségügyileg is a válság az Unió egyes területeit, néha tagállamokon belül is eltérő hatások voltak megfigyelhetőek. Az uniós szintű intézkedések így az egészségügy szempontjából koordinatív, támogató jellegűek voltak. A tagállamok gazdaságvédelmi intézkedései kapcsán pedig lényeges volt az állami támogatásokra és azok uniós versenyszabályokba (normál

⁴ Lásd: Párbeszéd Európa jövőjéről: hogyan építsünk hatékonyabb és valóban erős Uniót? című nemzetközi konferencia, amelyet az Igazságügyi Minisztérium és a Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet szervezett 2020. szeptember 21-én., JULIANNA SÁRA TRASER, MÁRTA BENYUSZ, 2020. The Conclusions of the 'Dialogue on the future of Europe: How to build a more effective and genuinely strong Union?' Conference Organised by the Ferenc Mádl Institute of Comparative Law and the Ministry of Justice and the Process So Far in the EU Dialogue. *The Central European Journal of Comparative Law's Issue*, Volume 2, pp. 211-223.

esetben) ütköző kérdések vizsgálata, rugalmasság gyakorlása annak érdekében, hogy a gazdaságvédő és ösztönző intézkedések átmenetileg ne legyenek uniós versenyjogi szabályokba ütközőnek tekinthetőek, így az adott intézkedések kapcsán ne induljanak kötelezettségszegési eljárások vagy bizottsági versenyfelügyeleti eljárások. Ugyanis, ha szelektív jellegű állami kedvezményeket (adó kedvezmények, fizetési kötelezettség elengedése, stb.) biztosítanak a tagállamok az, még ha egészségügyi – tehát tagállami hatáskörbe tartozó – célt is szolgál, sértené az uniós versenyjogi rendelkezéseket, mely viszont – szemben az egészségügyi kérdésekkel – tisztán uniós hatáskör.

Tehát az EU-nak lenne, lett volna eszköze a válságmenedzsment gazdasági aspektusaiba beavatkozni, de ezzel csak a feszültséget növelte volna egy rendkívüli helyzetben a tagállamok és a polgárok között. Felismerve, hogy a szabályok szigorú betartása igazságtalan helyzethez vezetne, az Unió moderálta a versenyjogi szabályok szigorát a rendkívüli helyzetre tekintettel és rugalmasságot gyakorolt, versenyjogi szabályok területén példátlan módon.

2. Uniós intézkedések a Covid-19 elleni küzdelemmel és a helyreállítással kapcsolatban

A világjárvány idején az EU és tagállamai együtt küzdenek a világjárvány hatásai ellen és közösen igyekeznek eljárni, hogy Európa a gazdasági visszaesést követően újra talpra állhasson és lehetősége legyen a világgazdaság élvonalába visszakapaszkodni. A következőkben a Tanács által támogatott néhány olyan uniós intézkedést emelnénk ki – a teljesség igénye nélkül -, amelyek a Covid-19 elleni küzdelmet és a helyreállítást szolgálják.

2.1. Az EU gazdasági és társadalmi regenerációjának támogatása. Az uniós vezetők (vagyis a tagállamok állam- és kormányfői, az Európai Tanács tagjai), annak érdekében, hogy az EU könnyebben kilábalhasson a világjárvány okozta gazdasági és társadalmi nehézségekből, 750 milliárd eurós helyreállítási alap felállításáról döntöttek. Ez a Következő Nemzedék EU elnevezésű pénzügyi csomag, amelyből elsősorban a digitális és a zöld átállást segítő beruházások kaphatnak majd támogatás. Az EU 2021 és 2027 közötti időszakra szóló hosszú távú költségvetése keretében, az elkövetkező években elősegíti majd a növekedést, valamint támogatja a polgárokat, a vállalkozásokat és a gazdaságokat.⁵

2.2. Az utazást érintő intézkedések összehangolása. Az uniós tagállamok létrehozták az utazási korlátozások közös keretét, aminek köszönhetően a Covid-19 világjárvány idején is biztosítani lehet a szabad mozgást az Unión belül. Meghatározták, hogy a tagállamoknak milyen közös feltételeket kell figyelembe venniük, amikor utazási korlátozások bevezetését mérlegelik, és kidolgozták a sötétpiros, piros, narancssárga és zöld zónák egységes definícióját. Az Európai

⁵ Lásd: 10 uniós intézkedés a Covid19 elleni küzdelem és a helyreállítás szolgálatában <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/10-things-against-covid-19/> (megtekintve: 2021. 11.22.)

Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) a tagállamoktól kapott adatok alapján minden csütörtökön közzéteszi az EU frissített, színekkel kódolt térképét. E térkép segít a tagállamoknak abban, hogy az egyes régiókban kialakult járványügyi helyzet alapján hozzák meg döntéseiket. Az uniós tagállamoknak elviekben korlátozás nélkül engedélyezniük kell a zöld területekről történő beutazást, illetve a zöld területekre való utazást. A narancssárga, a piros és a sötétpiros színekkel kódolt területekről érkezők esetében bizonyos korlátozásokat lehet alkalmazni: elő lehet írni például karantén-kötelezettséget, illetve az érkezést megelőző vagy azt követő tesztelést vagy uniós digitális Covid-igazolványt.⁶

2.3. A vírus terjedésének lassítása. A vírus Európán belüli és kívüli terjedésének megfékezése érdekében a tagállamok ideiglenesen korlátozták az Unióba irányuló, nem feltétlenül szükséges utazásokat. Az érintett harmadik országok listáját az EU rendszeresen felülvizsgálja és azt szükség esetén módosítja.⁷

2.4. A Covid-19 elleni oltóanyag. Az egész világ csatlakozott a Covid-19 elleni biztonságos és hatékony oltóanyag kifejlesztésére irányuló versenyhez. A nyomás ellenére ezen oltóanyagok fejlesztése során ugyanazokat az előírásokat kellett követni a minőséget, a biztonságot és a hatékonyságot illetően, mint bármely más oltóanyag esetében. Az egyéb vakcinákhoz hasonlóan a Covid-19-vakcinák hatásait is először laboratóriumi körülmények között tesztelték és ezt követték az önkénteseken végzett humán vizsgálatok. Az EU az Európai Gyógyszerügynökség független tudományos szakvéleményeire támaszkodva koordinálja a vakcinák jóváhagyását, amely csak akkor adhat ki pozitív ajánlást az EU számára a feltételes forgalomba-hozatali engedélyhez, ha a tudományos eredmények alapján a vakcina eleget tesz a biztonságra és hatékonyságra vonatkozó legszigorúbb normáknak. Az Európai Bizottság eddig négy Covid-19-oltóanyagra vonatkozóan adott ki feltételes forgalomba-hozatali engedélyt az Európai Gyógyszerügynökség általi kedvező értékelést követően, amelyek a következők a BioNTech/Pfizer vakcinája, a Moderna vakcina, az Astra Zeneca vakcina illetve Janssen (Johnson & Johnson) vakcina.⁸ Az EU a tagállamokkal és az WHO-val együtt koordinálja azt a globális törekvést, hogy a vakcina a világon mindenki számára elérhetővé váljon. Az EU csak akkor lesz biztonságban, ha a világ többi része is biztonságban van.⁹

2.5. A tagállamok egészségügyi rendszereinek támogatása. A Covid-19-világjárvány során a tagállamok és az uniós intézmények folyamatosan tartják egymással a kapcsolatot, így az EU gondoskodni tud a válságkezelésről és a koordinációról. Az EU létrehozta az egyéni védőeszközök közös európai készletét, a RescEU-t is, amely által orvostechikai felszereléseket tud biztosítani a tagállamok

⁶ Lásd: Covid 19 utazás és közlekedés: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/covid-19-travel-and-transport/> (megtekintve: 2021.11.22.)

⁷ u.o.

⁸ Lásd: Covid 19: kutatás és oltóanyag: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/covid-19-research-and-vaccines/> (megtekintve: 2021.11.22.)

⁹ Lásd: 10 uniós intézkedés a Covid19 elleni küzdelem és a helyreállítás szolgálatában <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/10-things-against-covid-19/> (megtekintve: 2021. 11.22.)

számára. Az EU ezenkívül javaslatot tett egy új, megerősített „az EU az egészségügyért” programra, amellyel hatékonyabban tudja támogatni a tagállami egészségügyi rendszereket, és ezáltal segíteni tud abban, hogy Európa a jövőben könnyebben tudjon megbirkózni a népegészségügyi veszélyekkel.

2.6. A munkahelyek védelme. Annak érdekében, hogy a segítsen a munkavállalóknak megtartani állásukat a válság alatt, az EU létrehozott egy olyan eszközt, amely szükséghelyzetben ideiglenes támogatást nyújt a munkanélküliségi kockázatok mérsékléséhez. Ahogy a szociális és foglalkoztatási kérdések zöme, a munkahelyekkel kapcsolatos tényezők is tagállami hatáskörben szabályozandóak, természetesen uniós keretek között. A munkajog és foglalkoztatás területén – elsődlegesen a munkavégzési körülmények és az egyenlő bánásmód területét érintő kérdésekben – léteznek közös uniós szabályok. Viszont pl. a munkabér mértékét vagy a gyēs-gyed és egyéb kérdéseket tekintve tagállamonként eltérő megoldásokat láthatunk.

2.7. Segítség a Covid-19-járványra adott tagállami válaszok finanszírozásához. Az EU a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés keretében mintegy 37 milliárd eurót juttat az uniós strukturális alapokból az EU országainak, ezzel segítve a válságelhárítás finanszírozását.

Az EU kiaknázza továbbá az uniós költségvetési szabályok biztosította rugalmasságot, amellyel célja, hogy a tagállamok támogathassák az egészségügyi rendszereket és a vállalkozásokat abban, hogy az emberek a válság alatt is megtarthassák állásukat.¹⁰

A járványhelyzet egyik nagyon súlyos következménye tehát a munkahelyek elvesztése¹¹ volt, amely a tagállamok gazdaságára is hatást gyakorolt és ezt próbálja orvosolni az EU ezen rendelkezésével.

A Tanács ezen intézkedéseit azért tartottuk fontosnak kiemelni, mert közvetett vagy közvetlen módon a közigazgatás szerveire is hatással vannak. Ez alatt azt értjük, hogy végrehajtásukban vagy megszervezésükben aktívan részt vesznek a közigazgatási szervek.

3. Az európai helyreállítási terv

Az EU vezetői egy uniós helyreállítási terv kidolgozásáról állapodtak meg, amelynek célja, hogy az Unió polgárai, vállalkozásai és tagállamai támogatást kapjanak a Covid-19 világmjárvány okozta gazdasági visszaesésből való kilábaláshoz.¹²

2020. július 21-én megállapodtak az uniós vezetők a 2021–2027-es időszakra szóló teljes költségvetésről. A többéves pénzügyi keretet és a Next Generation EU elnevezésű rendkívüli helyreállítási eszközt ötvöző költségvetési csomag segíti az EU-

¹⁰ Lásd: 10 uniós intézkedés a Covid19 elleni küzdelem és a helyreállítás szolgálatában <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/10-things-against-covid-19/> (megtekintve: 2021. 11.22.)

¹¹ Magyar statisztikai adatokat lásd: <https://www.ksh.hu/heti-monitor/index.html> (megtekintve: 2021. 11.22.)

¹² Lásd: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/eu-recovery-plan/> (megtekintve: 2021.11.22.)

t a Covid-19 járvány utáni újjáépítésben, továbbá támogatja a zöld és a digitális átállást célzó beruházásokat.

2020 októberében határozták meg az Unióban végrehajtandó helyreállítás prioritásait, amelynek fontos meghatározó elemei közé tartozik a teljes körűen működő egységes piachoz való visszatérés, az uniós iparágak globális versenyképességének növelése és autonómiájuk fokozása, valamint a digitális átállást felgyorsítása.

A Tanács 2021. február 11-én elfogadta a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló rendeletet. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz a zöld és digitális átállás támogatását is hivatott biztosítani, lehetővé téve, hogy az uniós országok gazdaságai fenntarthatóbbá és reziliensebbé váljanak.

Ahhoz, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből (RRF) támogatáshoz jussanak, az uniós országoknak terveikben ki kell dolgozniuk egy koherens projekt-, reform- és beruházási csomagot. Az egyes tagországoknak ebben a tervben kell részletezniük válságkezelési elképzeléseiket az Európai Bizottság számára, többek között bemutatva, hogy:¹³

- milyen kihívásokkal néztek szembe a járvány során, illetve azt követően, melyek azok a területek, amelyek a járvány hatására jelentős veszteségeket szenvedtek el és melyek azok a tényezők, amelyek támogatták a járvány hatásainak mérséklését, alkalmasnak bizonyulva az ellenálló-képesség növelésére;
- milyen célokat fogalmaznak meg az azonosított kihívások alapján, figyelembe véve a helyreállítási és ellenállóképességi dimenziót;
- a kihívások fényében megfogalmazott célkitűzéseket milyen beavatkozásokkal, intézkedésekkel (beruházásokkal és/vagy reformokkal) kívánják elérni;
- hogyan illeszkednek a megfogalmazott reformok és beruházások az európai uniós és hazai szakpolitikai stratégiák rendszerébe;
- hogyan illeszkednek a megfogalmazott reformok és beruházások az EU által megfogalmazott ún. országspecifikus ajánlásokhoz;
- hogyan valósítják meg az RRF-nek azt a célkitűzését, amely előírja, hogy a felhasznált források legalább 37%-át zöld beruházásokra és reformokra kell fordítani, összhangban a European Green Deal¹⁴ dokumentumban részletezett célkitűzésekkel;
- miként tesznek eleget az RRF digitális transzformáció célkitűzésének, amely előírja, hogy a felhasznált források legalább 20%-át a digitális átalakulást elősegítő beruházásokra és reformokra kell fordítani.¹⁵

Az uniós országoknak – főszabályként – 2021. április 30-ig kellett benyújtaniuk nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket, amelyekben meghatározták a 2026-ig tartó időszakra szóló reform- és beruházási

¹³ Lásd: <https://www.palyazat.gov.hu/helyreallitasi-es-ellenallokepessegi-eszkoz-rrf#> (megtekintve: 2021.11.22.)

¹⁴ Lásd: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en 7 (megtekintve: 2021. 11. 22.)

¹⁵ Lásd: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/eu-recovery-plan/> (megtekintve: 2021.11.22.)

menetrendjüket.

Tehát az Európai Unió nyújtotta Helyreállítási Alap megadja a lehetőséget arra, hogy a tagállamok a koronavírus okozta járvány következményeit enyhítsék, és újra növekedési pályára állhassanak. Az uniós eszköz főként állami beruházások és reformok felgyorsítását célozza meg és hat szakpolitikai területet ölel fel:

- zöld átállás
- digitális transzformáció
- intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés és munkahelyteremtés
- társadalmi és területi kohézió
- egészségügy és reziliencia
- a következő generációra – többek között az oktatásra és a készségekre – vonatkozó szakpolitikák.

Ehhez igazodva Magyarország is elkészítette a Helyreállítási és Alkalmazkodási Tervét, mely a járvány gazdasági és társadalmi hatásaira reagál, emellett a zöld és digitális átállást is elősegíti. A program költségvetésének meghatározó része az egészségügy, az oktatás és a környezetbarát közlekedés fejlesztését érinti. (Magyarország 2021.05.11-én nyújtotta be a Helyreállítási Tervét az Európai Bizottságnak.) A Kormány a nemzetstratégiai célkitűzéseire igazítva, az uniós elvárásokkal összhangban és a társadalmi igényekre válaszolva határozta meg az újraindítást és a versenyképesség növelését célzó beavatkozási területeket.

Eddig¹⁶ 22 tagállam beruházásokat és reformokat tartalmazó nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét fogadta el a Tanács (Magyarországot még nem). A tagállamok a Bizottsággal a vissza nem térítendő támogatásokra és hitelekre vonatkozó kétoldalú megállapodásokat azután írhatják alá, miután kézhez kapták a tervek bizottsági értékelését jóváhagyó tanácsi határozatokról szóló hivatalos értesítést. A megállapodások lehetővé teszik számukra, hogy a helyreállítás megkezdésére elkülönített teljes összeg legfeljebb 13%-ának megfelelő előfinanszírozásban részesüljenek. A megállapodások emellett meghatározzák, hogy milyen feltételek és ütemezés szerint kerül sor a további kifizetésekre, amikor sikerül elérni a mérföldköveket és célokat.¹⁷

4. Védettségi igazolvány és az uniós digitális Covid-igazolvány

Az uniós digitális Covid-igazolványról szóló rendelet¹⁸ 2021. június 1-jén lépett hatályba. Azóta az EU mindegyik tagállama ki tudja állítani állampolgárai és lakosai számára, amely az egész EU területén ellenőrizhető. Az igazolványt a tagállami nemzeti hatóságok díjmentesen állítják ki¹⁹, és azt a 27 uniós tagállam, továbbá

¹⁶ 2021.11.22.

¹⁷ u.o.

¹⁸ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/953 RENDELETE (2021. június 14.) a Covid19-világjárvány idején a szabad mozgás megkönnyítése érdekében az interoperábilis, Covid19-oltásra, tesztre és gyógyultságra vonatkozó igazolványok (uniós digitális Covid-igazolvány) kiállításának, ellenőrzésének és elfogadásának keretéről

¹⁹ 366/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt az uniós digitális Covid-igazolvány kiállításával kapcsolatos egyes kérdésekről

Svájc, Izland, Norvégia és Liechtenstein is elfogadja.²⁰ Az igazolvány egy nemzeti nyelven és angolul kerül kiállításra. Tartalmaz egy készüléken megjeleníthető vagy nyomtatott QR-kódot, továbbá egy digitális aláírást, amelyet egy uniós átjárószolgáltatás segítségével lehet ellenőrizni.

Az igazolvány segítségével annak birtokosa bizonyítani tudja, hogy megkapta a védőoltást, negatív teszteredménnyel rendelkezik, illetve felgyógyult a Covid19-betegségből, így az EU-n belül könnyebben utazhat biztonságosan.

Az uniós digitális Covid-igazolvány adatainak ellenőrzése gyors, és segítségével Uniós-szerte elkerülhetővé válik a hamis igazolványok használata. Azonban az igazolvány önmagában nem minősül úti okmányoknak: az utazáshoz változatlanul szükség van útlevélre vagy más személyazonosító okmányra.

Uniós digitális Covid-igazolvány nélkül is lehet természetesen utazni, de az igazolvánnyal rendelkezők számára könnyebb lesz az utazás: az igazolvány birtokosai elviekben mentesülnek a teszt-, illetve karanténkötelezettség alól. Az uniós digitális Covid-igazolvány tehát három esetben kerül kiállításra:

- védőoltás: ha valakit beoltottak valamely Covid19 elleni vakcinával
- felgyógyulás Covid19-fertőzést követően: ha kevesebb mint 180 nap telt el egy korábbi pozitív (PCR) teszteredményt követően
- negatív Covid19-teszt: ha valaki negatív eredménnyel rendelkezik (PCR-teszttel vagy antigén gyorseszttel végzett tesztelést követően).²¹

A 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet a koronavírus elleni védettség igazolásáról értelmében háromféle módon lehet igazolni a koronavírus elleni védettséget: ha valaki megkapta a védőoltást, illetve igazoltan átesett a koronavírus-fertőzésen.²² Ezen személyek az igazolványt 2021. március 1-től kapták meg postai úton.

A rendelet értelmében, ha valaki megkapta a védőoltást nem kell igényelnie az igazolványt. Az állam hivatalból postázza az ingyenes kártyát, annak kiállítását külön nem kell kérni. A védőoltást igazoló kártyának nincs érvényességi ideje. Az igazolvány a személyi adatok mellett tartalmazza majd a védőoltás idejét, valamint típusát. Ha valaki korábban igazoltan átesett a koronavírus-fertőzésen, akkor a fertőzésből való felgyógyulás napja jelenti a védettség kezdetét. A felgyógyulás napja az az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térben (EESZT) nyilvántartott dátum, amikor negatív PCR-tesztje vagy antigéngyorstesztje lett, miután korábban pozitív tesztje vagy tesztjei voltak. Abban az esetben, ha valakinek csak a fertőzést igazoló pozitív tesztje van, de több teszt nem készült - mert például tünetmentes vagy enyhétünetes volt és otthoni karanténban maradt -, akkor a teszt utáni 10. nap a felgyógyulás hivatalos napja.

Ezenkívül a védettséget az igazolványon túl applikációval²³ is lehet igazolni. Az applikáció az érintett azonosítását követően igazolja az érintett oltottságát. Az applikáció az oltott nevét, az érintett TAJ-számát, az oltás idejét, a védőoltás típusát,

²⁰ Lásd: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/eu-digital-covid-certificate/> (megtekintve: 2021.11.23.)

²¹ Lásd: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans/eu-digital-covid-certificate_hu (megtekintve: 2021.11.23.)

²² 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet a koronavírus elleni védettség igazolásáról 1-2§

²³u.o. 4§

a fertőzéssel szembeni védettség tényét vagy annak hiányát jeleníti meg.

Fontos kiemelni, hogy a rendelet értelmében a kártya személyazonosító igazolvány vagy útlevelel felmutatásával együtt érvényes, és az egyes adatok megjelölését angol nyelven is tartalmazza.²⁴

5. Kötelező védőoltás

A védőoltással kapcsolatban fontos kiemelni, hogy kormányrendeletek lehetőséget biztosítottak illetve egyes esetekben kötelezővé tette a védőoltás felvételét.

Az első fontos rendelkezés a 449/2021. (VII. 29.) Korm. rendelet a koronavírus elleni védőoltás kötelező igénybeviteléről, amely értelmében az egészségügyi alkalmazottak számára kötelező az oltás igénybevétele. Amennyiben ezen kötelezettségüknek nem tesznek eleget a jogviszonyuk megszűnik, azonban orvosi ellenjavallat mellett van lehetőség az oltás alól mentesülni. A 449/2021. (VII. 29.) Korm. rendelet módosításáról szóló 637/2021. (XI. 18.) Korm. rendelet értelmében a munkáltatóval foglalkoztatási jogviszonyban áll, és az egy dózisú oltóanyag esetén az első dózis felvételétől, két dózisú oltóanyag esetén a második dózis felvételétől 180 nap a rendelet hatálybalépésekor már eltelt, 2021. december 10. napjáig köteles volt az emlékeztető (harmadik) védőoltást felvenni.

Ezt követte a Kormány 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelete a koronavírus elleni védőoltásnak az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak által történő kötelező igénybeviteléről, amely értelmében többek között a köznevelési-, szakképző-, felsőoktatás-, kulturális intézménynél, bentlakásos ellátást nyújtó szociális intézményben, a gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi szolgáltatónál, intézményben, hálózatnál, illetve javítóintézetnél, ezenkívül a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény hatálya alá tartozó szervnél illetve a köztisztviselőként foglalkoztatott személyek számára kötelező az oltás igénybevétele. A rendelet értelmében első dózis felvételére 2021. december 15. napjáig volt lehetőség a munkavégzés során ügyfelekkel rendszeresen találkozó számára, más esetben 2022. január 31. napjáig. Amennyiben ez nem történt meg egy év fizetés nélküli szabadságot rendel el a munkáltató, és ha ez idő alatt sem tesz eleget a foglalkoztatott a kötelezettségének a munkáltató a jogviszonyát felmentéssel, illetve felmondással azonnali hatállyal megszüntetheti.

2022. december 1-jétől a 638/2021. (XI. 18.) Korm. rendelet a koronavírus elleni védőoltásnak az ügyészségi alkalmazottak által történő kötelező igénybeviteléről értelmében az ügyészségi alkalmazottaknak is kötelező az oltás igénybevétele.

A többi munkahely esetében, pedig a Kormány a munkahelyek koronavírus elleni védelméről szóló 598/2021. (X. 28.) Korm. rendeletét kell alkalmazni, amely értelmében *„a cégek és vállalkozások jogot kapjanak arra, hogy a munkavégzés feltételeként előírják a koronavírus elleni védőoltás felvételét a foglalkoztatottak számára, ha ezt szükségesnek látják az ott dolgozók biztonsága érdekében.”*²⁵

²⁴ Lásd: Érkezik a koronavírus elleni védettségi igazolvány <https://koronavirus.gov.hu/cikkek/erkezik-koronavirus-elleni-vedettségi-igazolvány> (megtekintve: 2021.03.02.)

²⁵ 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet a munkahelyek koronavírus elleni védelméről 1§ (1) bek.

6. Záró gondolatok

A fentebb ismertettek alapján a járvány hosszú távon hatással lesz a mindennapi életünkre. Itt egyaránt lehet gondolni az egészségügyi illetve gazdasági és társadalmi hatásokra, amelyekre a jogalkotó szervek reagálása szükséges.

A társadalmi hatások közül két fontos jelenséget emelnénk ki, amelyek az otthoni oktatás megjelenése, illetve a távmunka hangsúlyossá válása, hiszen már a vírus előtt is ismert volt a távmunka, csak kevésbé volt elterjedt. Az oktatásnál főleg az általános és középiskolások esetében képzelhető el az oktatás minőségbeli romlása, mint következményt, azonban erről pontos adat csak évek múlva lesz. A táv- és otthoni munkavégzés esetében elmondható, hogy az közvetlenül befolyásolja a szervezet teljesítményét azzal, hogy megváltoztatja a munkaező hatékonyságát, motivációját és tudásteremtését, emellett általában költségcsökkentő hatással jár, erőforrásokat szabadít fel, veszélyeztetheti a munka és a magánélet egyensúlyát, a magánélet és a munkaidő összeolvadhat.²⁶ Az otthoni munka előnyének számít azonban a rugalmasabb időbeosztás lehetősége és a munkába járásra fordított idő megtakarítása. Hosszú távon megmaradó hatásról tehát inkább a távmunka esetében lehet beszélni, amely akár a későbbiekben is megtarthatja újonnan szerzett jelentőségét. Már jelenleg is tapasztalható jelenség, hogy számos multinacionális vállalat hagyott fel a hatalmas irodaházak fenntartásával, bérletével, mivel a világjárvány miatt kialakított otthoni munkavégzés rendszere a továbbiakban is megtartható, sőt gazdaságilag is lényegesen előnyösebb.

A közigazgatásban megjelent hatásai közül először E-Government Development Index (EDGI) és Digital Economy and Society Indexet (DESI) emeljük ki. Az ENSZ E-Government Survey kutatása az EDGI mutató segítségével az egyes országok e-kormányzatának fejlettségi szintjét 4 csoportba (low, middle, high, very high) sorolja. Magyarország 2018. évi magas (high) fejlettségi szintről 2020. évre a nagyon magas (very high) fejlettségi szintre lépett előre. Az európai országokat érintő DESI index komplexen vizsgálja az országok digitális fejlettségét. A DESI index alapján Magyarország a hálózati összekapcsoltság tekintetében, amely a vezetékes és mobil széles sáv kiépítését és minőségét méri, magas értékkel bír, a digitális technológia integráltsága, amely a vállalkozások digitalizálását és az e-kereskedelmet vizsgálja illetve az emberi tőke dimenziók vonatkozásában, amely az internethasználat és fejlett digitális készségeket méri az uniós átlagtól kis mértékben maradt el. Ezenkívül az elektronikus ügyintézés igénybevétele a járványhelyzettel összefüggésben emelkedett.²⁷

Összességében az mondható el, hogy a vírushelyzet következtében az elektronikus ügyintézés igénybevétele emelkedett, illetve a személyek közötti

---

²⁶ Állami Számvevőszék elemzés: Távmunka, otthoni munkavégzés lehetőségek, kockázatok, készült: 2021.01.08.
https://www.asz.hu/storage/files/files/elemezsek/2021/tavmunka_20210108.pdf?ctid=1307
(megtekintve: 2021. 11.28.)

²⁷ Állami Számvevőszék elemzés: Távmunka, otthoni munkavégzés lehetőségek, kockázatok, készült: 2021.01.08.
https://www.asz.hu/storage/files/files/elemezsek/2021/tavmunka_20210108.pdf?ctid=1307
(megtekintve: 2021. 11.28.)

érintkezés minimalizálása érdekében az elektronikus közigazgatásnak reagálni kellett a megjelent új helyzetre, és ez a reakció viszonylag gyorsan és könnyedén ment végbe, melynek kapcsán számos új megoldás (pl. mobil-applikáció) került bevezetésre.

Irodalomjegyzék

- JULIANNA SÁRA TRASER, MÁRTA BENYUSZ: The Conclusions of the 'Dialogue on the future of Europe: How to build a more effective and genuinely strong Union?' Conference Organised by the Ferenc Mádl Institute of Comparative Law and the Ministry of Justice and the Process So Far in the EU Dialogue. The Central European Journal of Comparative Law's Issue , Vol. 1 No. 2 (2020), pp. 211-223. <https://ojs3.mtak.hu/index.php/cejcl/article/view/5033/3981>
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/953 rendelete (2021. június 14.) a Covid19-világjárvány idején a szabad mozgás megkönnyítése érdekében az interoperábilis, Covid19-oltásra, tesztre és gyógyultságra vonatkozó igazolványok (uniós digitális Covid-igazolvány) kiállításának, ellenőrzésének és elfogadásának keretéről
- 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet a munkahelyek koronavírus elleni védelméről
- 366/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt az uniós digitális Covid-igazolvány kiállításával kapcsolatos egyes kérdésekről
- 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet a koronavírus elleni védetség igazolásáról
- 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet a munkahelyek koronavírus elleni védelméről
- 366/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt az uniós digitális Covid-igazolvány kiállításával kapcsolatos egyes kérdésekről
- 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet a koronavírus elleni védetség igazolásáról
- <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/10-things-against-covid-19/>
- <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/covid-19-travel-and-transport/>
- <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/covid-19-research-and-vaccines/>
- https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2021/tavmunka_20210108.pdf?ctid=1307
- <https://koronavirus.gov.hu/cikkek/erkezik-koronavirus-elleni-vedettsegi-igazolvany>
- <https://www.consilium.europa.eu/en/covid-eu-solidarity/>
- <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/eu-recovery-plan/>
- https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

- https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans/eu-digital-covid-certificate_hu
  - <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/eu-digital-covid-certificate/>
  - <https://www.palyazat.gov.hu/helyreallitasi-es-ellenallokepessegi-eszkoz-rrf#>
-
-